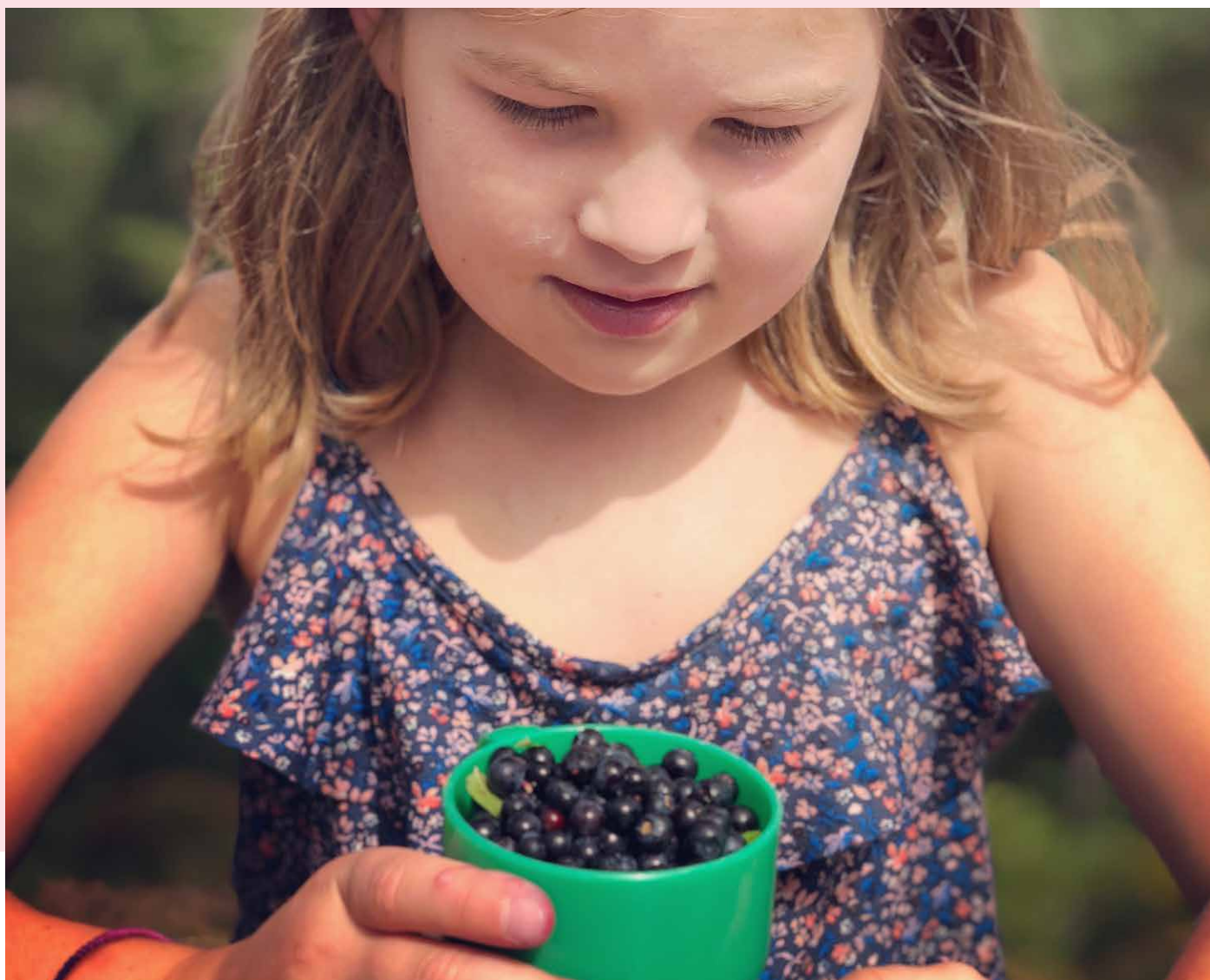
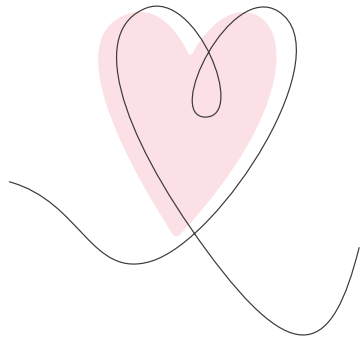

KLP BOLIGKREDITT AS

Årsrapport 2018

KLP Boligkreditt AS eies av KLP gjennom datterselskapet KLP Banken AS.

KLP Boligkreditt AS inngår som en del av finansieringsstrukturen i KLP Banken konsernet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

KLP Bankens målgruppe i personmarkedet er medlemmer av pensjonsordningene i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurransedyktige betingelser for å bidra til at virksomheter som har valgt KLP som pensjonsleverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

Målsettingen er å utvikle KLP Boligkreditt AS videre slik at en økende andel av KLP Bankens utlån til boligformål kan finansieres av selskapet.

Innhold

KLP BOLIGKREDITT AS

ÅRSBERETNING 2018	4
RESULTATREGNSKAP	8
BALANSE	9
EGENKAPITALOPPSTILLING	10
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	11
ERKLÆRING IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN §5-5	12
NOTER TIL REGNSKAPET	
Note 1 Generell informasjon	13
Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	13
Note 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger	20
Note 4 Segmentinformasjon	20
Note 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	21
Note 6 Kategorier av finansielle eiendeler	21
Note 7 Virkelig verdi hierarki	23
Note 8 Rentebærende verdipapirer	24
Note 9 Netto renteinntekter	24
Note 10 Utlån og fordringer	25
Note 11 Finansiell risikostyring	25
Note 12 Kredittrisiko	25
Note 13 Markedsrisiko	29
Note 14 Likviditetsrisiko	30
Note 15 Tap på utlån	32
Note 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.	35
Note 17 Gjeld til kredittinstitusjoner	36
Note 18 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner	
med fortrinnsrett	37
Note 19 Overpantsettelse	37
Note 20 Kapitaldekning	38
Note 21 Skatt	39
Note 22 Annen gjeld og avsetninger for påløpte	
kostnader og forpliktelser	40
Note 23 Antall årsverk og ansatte	40
Note 24 Transaksjoner med nærstående parter	41
Note 25 Honorar til revisor	42
Note 26 Andre eiendeler	42
Note 27 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån	
til og fordringer på kredittinstitusjoner	42
REVISORS BERETNING	43

Årsberetning 2018

Selskapsresultatet for 2018 ble 8,5 millioner kroner før skatt. Balansen ved utløpet av året er økt til 7,7 milliarder kroner. Selskapet finansieres i hovedsak ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene har den høyest mulige rating (Aaa).

KLP Boligkreditt AS har siden 2014 hatt konsesjon som boligkredittforetak og er et heleid datterselskap av KLP Banken AS. Virksomheten finansieres i hovedsak ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i boliglån.

KLP Banken AS er en forretningsbank eiet av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP) gjennom KLP Bankholding AS. KLP Banken AS eier også alle aksjene i datterselskapet KLP Kommunekreditt AS.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inndelt i forretningsområdene personmarked og offentlige lån. Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Bankens målgruppe i personmarkedet er medlemmer av KLPs pensjonsordninger. Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurranse-dyktige betingelser for å bidra til at

virksomheter som har valgt KLP som pensjonsleverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

RESULTATREGNSKAP

Tall i parentes viser fjorårets tall.

Selskapsresultatet før skatt ble 8,5 (13,5) millioner kroner og årets totalresultat 6,5 (10,2) millioner kroner. Det ga en avkastning på egenkapitalen på 1,9 (4,8) prosent før skatt. Resultatreduksjonen sammenlignet med fjoråret skyldes i hovedsak økte driftskostnader og lavere utlånsmarginer.

Renteinntekter fra utlån til boligformål i 2018 ble 148,8 (111,6) millioner kroner. I tillegg kommer inntekter fra bankinnskudd og verdipapirer på 2,7 (1,8) millioner kroner.

Rentekostnadene i 2018 fordeler seg med 86,4 (61,5) millioner kroner på utstede obligasjoner med fortrinnsrett og 10,5 (5,4) millioner kroner på gjeld til morselskapet.

Netto renteinntekter i 2018 ble 54,6 (46,5) millioner kroner. Hovedårsaken til endringen er at et høyere utlåns-volum kompenseres for lavere marginer mellom utlån og innlån.

Selskapet foretar jevnlig tilpasninger i løpetider på innlån for å redusere likviditetsrisiko og imøtekomme regulatoriske krav til likviditetsindikatorer og kapitaldekning (Basel III og CRD IV). Som et ledd i restrukturering av finansieringen foretas det tilbakekjøp av egne utstedelser. I 2018 ble resultateffekten på grunn av tilbakekjøp av innlån 0,5 millioner kroner (29 tusen kroner).

Selskapets utlån forvaltes av KLP Banken AS, og en stor del av driftskostnadene er regulert i en forvalteravtale med morselskapet. Forvalteravtalen er innrettet slik at KLP Boligkreditt AS belastes for sin andel av morselskapets kostnader til forvaltningen av boliglån basert på volum. Dette avregnes månedlig. Driftskostnader ut over dette er i hovedsak

ØKONOMISK UTVIKLING 2018

RESULTAT

MILLIONER KRONER	2018	2017	Endring
Resultat før skatt	8,5	13,5	-5,0
Netto renteinntekter	54,6	46,5	8,2
Driftskostnader	-45,2	-33,1	-12,1
Tap på utlån	-0,0	-	-0,0

BALANSE

MILLIARDER KRONER	2018	2017	Endring
Boliglån	7,2	5,1	2,2
Forvaltningskapital	7,7	5,2	2,5

selskapets direkte kostnader til eksterne bistand som rating, revisjon og lignende. I 2018 har selskapets samlede driftskostnader økt med 37 prosent. Utlånsbalansen økte i samme periode med 43 prosent.

UTLÅN

I 2018 har KLP Boligkreditt AS kjøpt boliglån fra KLP Banken AS for 4,9 (2,2) milliarder kroner. Utestående boliglån på selskapets balanse var 7,2 (5,1) milliarder kroner ved utløpet av året.

Porteføljen av boliglån er pantsikret innenfor forsiktede verdilvurderinger der alle låntakere vurderes med hensyn til betalingssevne og betalingsvilje før lån innvilges. Gjennomsnittlig utlån per kunde var 1,4 (1,2) millioner kroner. Alle utlån hadde flytende rente betingelser.

Boliglånsporteføljen i selskapet hadde ved utløpet av 2018 en gjennomsnittlig gjeldsgrad (gjeld i prosent av estimert boligverdi - LTV) på 49 (45) prosent.

Det er heller ikke i 2018 bokført individuelle tap på boliglån og det var ingen mislighold over 90 dager ved utløpet av driftsåret. Overgang til beregnede tapsavsetninger etter IFRS 9 har i 2018 gitt en resultat effekt på 6 tusen kroner. Se note 15.

INNLÅN

Selskapet har konsesjon til å utstede OMF i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

Ved utløpet av 2018 har selskapet utestående OMF for 6,1 (4,3) milliarder kroner. I 2018 er det utstedt nye obligasjoner for 2,8 (0,6) milliarder kroner. Øvrig finansiering er egenkapital og lån fra morselskapet.

Ved utløpet av 2018 utgjør gjeld i form av obligasjoner med fortrinnsrett til sammen 6,9 (4,3) milliarder kroner. Av dette holdes en egenbeholdning på 0,8 (0,6) milliarder kroner. Obligasjonene er utstedt med sikkerhet i selskapets portefølje av godt sikrede boliglån. Alle utstedelser har oppnådd Aaa rating.

Selskapets gjeld til kredittinstitusjoner ved utløpet av året bestod av internfinansiering fra KLP Banken AS på 1,0 (0,5) milliarder kroner.

BALANSE OG SOLIDITET

Forvaltningskapitalen var 7,7 (5,2) milliarder kroner per utløpet av 2018.

Selskapets ansvarlige kapital ble utvidet med en emisjon på 120 millioner kroner i 2018. Basert på styrets forslag til disponering av resultatet, utgjorde ansvarlig kapital 505,9 (380,5) millioner kroner ved utløpet av året. Kjernekapitalen er identisk med ansvarlig kapital. Det gir en kapitaldekning og kjernekapitaldekning på 18,9 (20,3) prosent.

Gjeldende kapitalkrav inklusive kapitalbuffer er 12,0 prosent kjernekapitaldekning og 15,5 prosent kapitaldekning. Uvektet kjernekapitaldekning var 6,6 (7,3) prosent mot krav på 3,0 prosent.

Risikovektet balanse var 2,6 (1,8) milliarder kroner. Soliditeten vurderes å være god.

LIKVIDITET

KLP Boligkreditt AS er underlagt strenge regler for hvilke aktiva selskapet kan investere i. Porteføljen av likviditetsplasseringer består av sikre verdipapirer og innskudd i andre banker. Verdipapirene er sertifikater og obligasjoner med svært god sikkerhet, hovedsakelig obligasjoner med fortrinnsrett og Aaa rating. Beholdningen av likvide midler benyttes til utbetaling av nye utlån eller innfrielse og tilbakekjøp av innlån.

Kontantstrømoppstillingen i årsregnskapet viser at likviditetssituasjonen er tilfredsstillende. Som følge av at innlånsopptak skjer på de tidspunkter vilkårene anses som gunstige oppstår det fra tid til annen behov for å plassere ledig likviditet. Denne likviditeten bidrar til inntjeningen og gir fleksibilitet til å håndtere etterspørselen etter nye utlån.

Ved utløpet av 2018 var selskapets likviditet plassert med 148 (123) millioner kroner i bankinnskudd og 288 (5) millioner kroner i rentebærende verdipapirer. Verdipapirer bokføres til markedsverdi. I 2018 ga det et bokført tap på -0,5 (0,2) millioner kroner.

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTATET

Årsregnskapet i KLP Boligkreditt AS viser et totalresultat for 2018 på 6,5 millioner kroner. Styret foreslår at det utbetales et konsernbidrag til KLP på 12,4 millioner kroner. Fra KLP mottas 9,6 millioner kroner tilbake som konsernbidrag uten skattemessig effekt. Resultat etter skatt og konsernbidrag overføres annen egenkapital.

OM REGNSKAPET

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

KLP Boligkreditt AS avlegger regnskap i henhold til den internasjonale regnskapsstandard IFRS som er godkjent av EU med tilhørende fortolkninger. Se note 2 for nærmere informasjon.

For å sikre god kvalitet i regnskapsrapporteringen utarbeides det detaljerte planer for hver regnskapsavleggelse, der ansvars- og arbeidsdeling tydelig framkommer. Vurderinger som foretas av foretakets eiendeler og gjeld dokumenteres skriftlig.

RATING

Ratingbyråenes vurdering av KLP Boligkreditt AS og KLP-konsernet er viktig for selskapets innlånsvilkår. Selskapet har engasjert Moody's for å gi en kredittrating av selskapets obligasjoner. Alle utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett er gitt rating Aaa.

RISIKOSTYRING

KLP Boligkreditt AS er underlagt KLP Bankens rammeverk for risikostyring.

Styret i KLP Boligkreditt AS. Fra venstre: Aage E. Schaanning, Ingrid Aune, Marit Barosen og Sverre Thornes.

Foto: Glenn Sydal Johansen

Dette har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner.

Det er fastsatt egne retningslinjer for de mest sentrale enkeltrisikoen (likviditets-/kreditt-/markeds-/operasjonell-/ og compliance risiko) og en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankens samlede risiko. Retningslinjene vedtas av styret og revideres minst én gang per år. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, reglement og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå.

Det er et mål at selskapet skal ha lav operasjonell risiko og opprettholde høy faglig kompetanse, gode rutiner og effektiv drift.

Selskapet omfattes av KLP Banken-konsernets prosess for vurdering og tallfesting av vesentlige risikoer og beregning av kapitalbehov (ICAAP). Kapitalbehovsvurderingen er framoverskuende, og i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) vurderes behovet i lys av planlagt vekst, besluttede strategiske endringer mv. Selskapets styre tar aktivt del i disse vurderingene og i tilknytning til kapitalbehovsvurderingen vedtar styret et ønsket nivå for samlet kapital (kapitalmål).

Styrene i KLP Banken, KLP Bankholding, KLP Kommunekreditt og KLP Boligkreditt har utpekt et felles risikoutvalg. På grunn av størrelsen på forvaltningskapitalen er dette ikke lovpålagt. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko i konsernselskapene og har en rådgivende funksjon overfor styret i KLP Boligkreditt AS.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt sju styremøter i 2018. For oversikt over godtgjørelse til styrets medlemmer og ledelse, se note 16. Ved utløpet av året består styret av to kvinner og to menn.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning gir føringer for eierstyring, selskapsledelse og en klar rolledeling mellom styrende organer og daglig ledelse.

Styret fastsetter retningslinjene for selskapets virksomhet.

Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

Redegjørelse om KLP Bankens foretaksstyring er tilgjengelig på KLPs websider, se klp.no/om-klp.

ARBEIDSMILJØ OG ORGANISASJON

Det var ingen direkte ansatte i KLP Boligkreditt AS ved utløpet av 2018. Selskapets styring og ledelse ivaretas av personer som har ansettelsesforhold i KLP Banken AS.

Det er inngått en forvaltningsavtale med KLP Banken AS som omfatter administrasjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring, samt innlån og likviditetsstyring.

Som en del av KLP-konsernet følger KLP Boligkreditt AS konsernets retningslinjer for likestilling og mangfold, der både mål, virkemidler og aktiviteter tar hensyn til de diskrimineringsgrunnlag lovverket beskriver. Egne mål for likestilling og mangfold er vedtatt i sentralt arbeidsutvalg.

YTRE MILJØ

KLP har ved sin samfunnsansvarsstrategi forpliktet seg til å ha gode rutiner for måling og reduksjon av selskapenes miljøpåvirkning. I likhet med KLP-konsernet for øvrig tar KLP Boligkreditt AS sin miljøpåvirkning på alvor. Som kontorbedrift er det først og fremst energiforbruk, transport, avfall og innkjøp som kan påvirkes. Morselskapet KLP Banken AS er miljøsertifisert.

SAMFUNNSANSVAR

KLP Boligkreditt AS skal som en del av KLP-konsernet bidra til bærekraftige investeringer og ansvarlig forretningsdrift. Samfunnsansvar er av strategisk betydning for KLP. Dette virkeliggjøres ved handlinger knyttet opp til konsernets forretning. KLP har signert FNs Global Compact, og er med det forpliktet til å arbeide for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Utdypende beskrivelse av

mål, tiltak og resultater er tilgjengelig på KLPs websider (klp.no/om-klp/samfunnsansvar).

FRAMTIDSUTSIKTER

KLP Boligkreditt AS inngår som en del av finansieringsstrukturen i KLP Banken konsernet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

I fremtiden vil boliglån kjøpes fra KLP Banken AS eller fra KLP og vil inngå i sikkerhetsmassen for eksisterende og nye innlånsemisjoner. Styret mener det er lagt et godt grunnlag for videre utvikling av selskapet og at en økende andel av KLP Bankens utlån til boligformål skal kunne finansieres av KLP Boligkreditt AS. Dette skal bidra til at bankkonsernets innlånskostnader reduseres. KLP Boligkreditt AS skal være en viktig bidragsyter til finansiering av boliglån til ansatte hos KLPs eiere.

Oslo, 13. mars 2019
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THORNES
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Resultatregnskap

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
	Renteinntekter og lignende inntekter, amortisert kost	150 342	113 015
	Renteinntekter og lignende inntekter, virkelig verdi	1 168	351
9	Sum renteinntekter	151 510	113 366
	Rentekostnader og lignende kostnader, amortisert kost	-96 885	-66 915
9	Sum rentekostnader	-96 885	-66 915
9	Netto renteinntekter	54 625	46 451
5	Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	-937	148
	Sum netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	-937	148
25	Andre driftskostnader	-45 168	-33 090
15	Tap på utlån	-6	0
	Sum andre driftskostnader	-45 175	-33 090
	Driftsresultat før skatt	8 513	13 509
21	Skatt på ordinært resultat	-2 043	-3 288
	Ordinært resultat	6 470	10 220
	Utvidet resultat	0	0
	Periodens utvidede resultat etter skatt	0	0
	TOTALRESULTAT	6 470	10 220
	OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		
	Disponert til annen egenkapital	-6 470	-10 220
	SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER	-6 470	-10 220
	Totalresultat i % av forvaltningskapitalen	0,08%	0,20%

Balanse

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
6,10,27	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	148 414	123 488
6,10	Utlån til og fordringer på kunder	7 227 991	5 057 203
6,7,8	Rentebærende verdipapirer	288 357	5 020
21	Utsatt skattefordel	1 874	1 064
26	Andre eiendeler	2 391	930
SUM EIENDELER		7 669 027	5 187 705
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
6,17	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 036 913	500 345
6,18	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 116 113	4 298 444
22	Annen gjeld	7 971	6 824
22	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	0	532
SUM GJELD		7 160 997	4 806 145
EGENKAPITAL			
	Aksjekapital	220 000	160 000
	Overkurs	270 463	210 463
	Annen egenkapital	17 567	11 097
SUM EGENKAPITAL		508 030	381 560
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		7 669 027	5 187 705

Oslo, 13. mars 2019
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THORNES
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Egenkapitaloppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

2018 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2017	160 000	210 463	11 097	381 560
Endring av regnskapsprinsipper (IFRS 9)	0	0	0	0
Egenkapital 01.01.2018	160 000	210 463	11 097	381 560
Årsresultat	0	0	6 470	6 470
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	6 470	6 470
Mottatt konsernbidrag	0	0	12 249	12 249
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-12 249	-12 249
Innbetalt egenkapital i perioden	60 000	60 000	0	120 000
Sum transaksjoner med eierne	60 000	60 000	0	120 000
Egenkapital 31.12.2018	220 000	270 463	17 567	508 030

2017 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2017	100 000	150 463	29 377	279 840
Årsresultat	0	0	10 220	10 220
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	10 220	10 220
Utbetalt utbytte	0	0	-28 500	-28 500
Mottatt konsernbidrag	0	0	9 087	9 087
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-9 087	-9 087
Innbetalt egenkapital i perioden	60 000	60 000	0	120 000
Sum transaksjoner med eierne	60 000	60 000	-28 500	91 500
Egenkapital 31.12.2017	160 000	210 463	11 097	381 560

TUSEN KRONER	Antall aksjer	Pålydende	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Egenkapital 1. januar 2018	1 000	160	160 000	210 463	11 097	381 560
Endringer i perioden 1. januar - 31. desember		60	60 000	60 000	6 470	126 470
Egenkapital 31. desember 2018	1 000	220	220 000	270 463	17 567	508 030

Det er en aksjeklasse. Alle aksjene er eid av KLP Banken AS.

Kontantstrømoppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
OPERASJONELLE AKTIVITETER			
	Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	146 856	111 110
	Utbetalinger ved utstedelse og kjøp av utlån til kunder	-4 871 955	-2 207 037
	Innbetalinger knyttet til avdrag, innfrielse og salg av utlån kunder	2 701 522	1 875 248
	Utbetaling til drift	-43 369	-38 001
	Andre inn-/utbetalinger	-410	-4 677
	Innbetaling av rente på kredittinstitusjoner	1 504	1 440
	Betalt inntektsskatt	0	0
	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-2 065 852	-261 917
INVESTERINGSAKTIVITETER			
	Utbetalinger ved kjøp verdipapirer	-291 018	-4 801
	Innbetaling ved salg av verdipapirer	7 985	43 985
	Innbetalinger av renter fra verdipapirer	395	433
	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-282 638	39 617
FINANSIERINGSAKTIVITETER			
18	Opptak av verdipapirgjeld	2 800 000	557 000
18	Avdrag og innfrielse av verdipapirgjeld	400 000	-351 515
18	Utbetaling ved tilbakekjøp av verdipapirgjeld	-1 392 000	0
	Endring av intern lån	536 279	0
	Utbetaling av renter på verdipapirgjeld	-87 405	-68 024
	Innbetaling ved utstedelse av egenkapital	120 000	120 000
	Utbetaling av konsernbidrag	-3 868	-3 029
	Utbetaling av utbytte	0	-28 500
	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	2 373 006	225 932
	Netto kontantstrøm i perioden	24 515	3 632
	Likviditetsbeholdning ved inngangen av perioden	116 006	112 374
27	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	140 521	116 006
	Netto innbetaling/ utbetaling(-) i perioden	24 515	3 632

Erklæring iht. verdipapirloven § 5-5

KLP BOLIGKREDITT AS

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2018 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Oslo, 13. mars 2019
Styret i KLP Boligkreditt AS

SVERRE THORNES
Leder

AAGE E. SCHAANNING
Nestleder

INGRID AUNE

MARIT E. BAROSEN

CHRISTOPHER A. N. STEEN
Administrerende direktør

Noter til regnskapet

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE 1 Generell informasjon

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 30. oktober 2013. Foretaket er et boligkredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån. Foretakets funksjonelle valuta er norske kroner.

KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. KLP Boligkreditt AS har hovedkontor i Beddingen 8, i Trondheim og selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Foretaket er et heleid datterselskap av KLP Banken AS, som igjen er heleid av

Kommunal Landspensjonskasse (KLP), gjennom holdingselskapet KLP Bankholding AS. KLP er et gjensidig forsikringsselskap.

Årsregnskapet er tilgjengelig på www.klp.no.

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av selskapsregnskapet til KLP Boligkreditt AS. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet for KLP Boligkreditt AS er utarbeidet i samsvar med de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite, som godkjent av EU. Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) og forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (årsregnskapsforskriften) inneholder enkelte krav til tilleggsopplysninger som ikke kreves etter IFRS. Disse tilleggsopplysningene er innarbeidet i notene til regnskapet.

Regnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.
- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert etter reglene om virkelig verdi sikring.

For å utarbeide regnskap etter IFRS, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke foretakets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for foretaket er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

2.1.1. Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av foretaket i 2018.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter
For informasjon om den nye standarden og den effekten implementeringen har hatt for foretaket henvises det til avsnitt 2.3.1.
- IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter
Den nye standarden omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de

enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekter regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Overgang til IFRS 15 har ikke hatt vesentlig effekt på foretakets regnskap som følge av at bokførte inntekter er regulert av andre standarder.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor foretaket ikke har valgt tidlig anvendelse.

IFRS 16 Leiekontrakter vil resultere i at flere leieavtaler enn tidligere blir balanseført, ettersom skillet mellom operasjonell og finansiell leasing er fjernet. Under den nye standarden, er retten til å bruke en leid gjenstand en eiendel og forpliktelsen til å betale leie en gjeld som skal balanseføres. Unntakene er kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi. Den regnskapsmessige behandlingen for utleiende vil ikke bli

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene - forts.

vesentlig endret. Foretaket vil ta i bruk standarden fra og med 2019. Overgang til IFRS 16 vil ikke å ha vesentlig virkning på foretakets regnskap, da foretaket ikke har leasingavtaler av vesentlig betydning på grunn av at kun mindre eiendeler leases.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på foretakets regnskap.

2.2 VALUTA

2.2.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til foretaket.

2.3 FINANSIELLE EIENDELER

Foretakets finansielle eiendeler er inn delt i følgende kategorier: Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler målt til amortisert kost. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.3.1 Endringer i regnskapsprinsipper

KLP Boligkreditt har anvendt IFRS 9 og IFRS 7R, som gjelder for årsperioder som begynner 1. januar 2018 for første gang.

Som tillatt i overgangsbestemmelsene i IFRS 9 har KLP Boligkreditt valgt å ikke omregne sammenligningstall. Derfor er sammenligningstall for 2017, rapportert i henhold til IAS 39, ikke sammenlignbar med informasjonen presentert for 2018. Forskjeller som oppstår ved over-

gangen til IFRS 9, er ført direkte mot annen egenkapital pr. 1. januar 2018.

2.3.1.1 Endringer i klassifisering og måling

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler etter IFRS 9, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av enhetens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktmessige kontantstrømskarakteristikker.

Målekategoriene for finansielle eiendeler etter IAS 39 (virkelig verdi over resultat, tilgjengelig for salg, holdt til forfall og utlån og fordringer) er erstattet av:

- Gjeldsinstrumenter til amortisert kost
- Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, med gevinster eller tap resirkulert over resultatet ved fraregning
- Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, uten resirkulering av gevinster eller tap ved fraregning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Regnskapsføring av finansielle forpliktelser er stort sett uendret, med unntak av at forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi skal endringer i virkelig verdi som skyldes egen kreditt risiko føres over andre inntekter og kostnader uten resirkulering. Dette gjelder med mindre behandlingen av endringene i forpliktelses kreditt risiko vil forårsake eller forverre regnskapsmessig mislighold i resultatet.

2.3.1.2 Endringer i nedskrivningsmodell

Dagens regler (IAS 39) innebærer at en avsetter til tap basert på en «incurred loss» modell, det vil si tapsavsetninger er betinget av at det foreligger objektive bevis på at ett verdifall har inntruffet på balansedagen mens en under IFRS 9 skal avsette for forventet tap. De nye prinsippene gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter og leasefordringer omfattet. Måling av nedskrivning for forventet tap avhenger av om kreditt risiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og når kreditt risikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, er nedskrivningene basert på 12 måneders forventet tap (trinn 1). Dersom kreditt risiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning, men ikke objektivt bevis for verdifall, er nedskrivningene basert på forventet tap over levetid (trinn 2). De individuelle tapsavsetningene i IAS 39 vil ikke endres ved overgangen til IFRS 9 (trinn 3).

Opplysninger om effektene av overgangen til IFRS 9 er beskrevet i note 2.3.1.3 til 2.3.1.7. I note 2.4 "Sammendrag av viktige regnskapsprinsipper knyttet til finansielle instrumenter", fremkommer regnskapsprinsippene for finansielle instrumenter som er anvendt fra 1. januar 2018 (samt tidligere IAS 39 regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter anvendt i sammenlignende periode).

2.3.1.3 Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Tabellen under viser målekategori og bokført verdi av finansielle instrumenter i henhold til IAS 39 og IFRS 9 ved overgangen.

FINANSIELLE INSTRUMENTER	Klassifisering etter IAS 39	Balanseført beløp etter IAS 39 (MNOK)	Klassifisering etter IFRS 9	Balanseført beløp etter IFRS 9 (MNOK)
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Utlån og fordringer	123	Amortisert kost	123
Utlån til og fordringer på kunder	Utlån og fordringer	5 057	Amortisert kost	5 057
Rentebærende verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet (FVO)	5	Virkelig verdi over resultatet	5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(Amortisert kost)	-4 799	Amortisert kost	-4 799
Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn ¹		0		0

¹ Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn er betingede forpliktelser

Som det fremgår av tabellen, er det ingen vesentlige endringer i klassifisering og måling av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser.

2.3.1.4 Avstemming av bokførte verdier av finansielle eiendeler mellom IAS 39 og IFRS 9

KLP Boligkreditt har gjennomført en vurdering av forretningsmodell for styring av finansielle eiendeler og en analyse av deres kontantstrømskarakteristikker.

Vennligst se note 2.4.2 for mer detaljert informasjon om de nye klassifikasjonskravene til IFRS 9.

Følgende tabell avstemmer de balanseførte beløpene av finansielle eiendeler fra tidligere målekategori i henhold til IAS 39 til de nye målekategoriene ved overgang til IFRS 9 per 1. januar 2018:

NOTE	FINANSIELLE EIENDELER TALL I MNOK	Balanseført beløp etter IAS 39 31. desember 2017	Endring som følge av reklas-sifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1. januar 2018
	AMORTISERT KOST				
	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123	0	0	123
	Utlån til og fordringer på kunder	5 057	0	0	5 057
	Sum effekt amortisert kost	5 181	0	0	5 181
	VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER RESULTATET				
A	Rentebærende verdipapirer	5	0	0	5
	Sum effekt virkelig verdi over resultatet	5	0	0	5
	Sum finansielle eiendeler	5 186	0	0	5 186
	FINANSIELLE FORPLIKTELSER				
	AMORTISERT KOST				
	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 799	0	0	4 799
	Sum effekt amortisert kost	4 799	0	0	4 799
	Sum finansielle forpliktelser	4 799	0	0	4 799

Note A

Rentebærende verdipapirer utgjør deler av KLP Boligkredits likviditetsreserve.

Porteføljen styres og måles på virkelig verdi basis og skal etter IFRS 9 klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene - forts.

2.3.1.5 Avstemming av tapsavsetninger mellom IAS 39 og IFRS 9

Følgende tabell viser en avstemming mellom tapsavsetningene målt i henhold til IAS 39 «incurred loss» modell mot IFRS 9 sin forventet tapsmodell 1. januar 2018:

ENDRING TAPSAVSETNINGER TALL I MNOK	Tapsavsetning etter IAS 39 31.desember 2017	Endring som følge av reklas- sifisering	Endring som følge av ny måling	IFRS 9 1. januar 2018
Utlån og fordringer under IAS 39 til amortisert kost under IFRS 9	0	0	0	0
Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn	0	0	0	0
Sum endring tapsavsetninger	0	0	0	0

2.3.1.6 Fordeling av tapsavsetninger pr. trinn (1. januar 2018)

Tabellen under viser tapsavsetningene fordelt på de ulike trinnene ved overgangen til IFRS 9.

SPESIFIKASJON TAPSAVSETNINGER TALL I MNOK	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Tapsavsetning etter IFRS 9 1. januar 2018
Utlån og fordringer under IAS 39 til amortisert kost under IFRS 9	0	0	0	0
Finansielle garantikontrakter og lånetilsagn	0	0	0	0
Sum tapsavsetninger	0	0	0	0

2.3.1.7 Effekt av overgangen til IFRS 9 på egenkapital

Virkningen av overgangen til IFRS 9 på egenkapitalen er MNOK 0.

2.4 SAMMENDRAG AV VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER KNYTTET TIL FINANSIELLE INSTRUMENTER

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene knyttet til finansielle instrumenter som er benyttet fra 1. januar 2018 og i perioden før 1. januar 2018.

2.4.1 Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt KLP Boligkreditt blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og KLP

Boligkreditt i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.4.2. Klassifisering og etterfølgende måling

Finansielle eiendeler – prinsipp gjeldene fra 1. januar 2018

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi over resultatet

En finansielle eiendel måles til amortisert kost hvis begge følgende kriterier er oppfylt og den finansielle eiendelen ikke er utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»):

- Den finansielle eiendelen innehas i en forretningsmodell hvis formål er å holde finansielle eiendeler for å mot-

ta kontraktsregulerte kontantstrømmer («forretningsmodell kriteriet»), og

- Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av avdrag og renter på utestående hovedstol («kontantstrømkriteriet»).

Forretningsmodellkriteriet

KLP Boligkreditt vurderer målet med en forretningsmodell der en eiendel holdes på porteføljnivå, fordi dette best reflekterer måten virksomheten styres på, og informasjon er gitt til ledelsen. Informasjonen som vurderes inkluderer:

- Uttalte retningslinjer og mål for porteføljen og driften av disse retningslinjene i praksis. Spesielt om ledelsens strategi og målsetning er å holde eiendelen for å inndrive kontraktsmessige kontantstrømmer, opprettholde en bestemt renteprofil, matching av durasjon mellom

finansielle eiendeler og tilsvarende finansielle forpliktelser som benyttes for å finansiere disse eiendelene eller realisere kontantstrømmer gjennom salg av eiendelene;

- Hvordan porteføljens avkastning vurderes og rapporteres til ledelsen;
- Risikoene som påvirker forretningsmodellens ytelse (og de finansielle eiendelene som holdes innenfor denne forretningsmodellen) og hvordan disse risikoene styres;
- Hvordan lederne kompenseres - f.eks. om kompensasjon er basert på virkelig verdi av de forvaltede eiendelene eller de kontraktsmessige kontantstrømmene samlet og
- Frekvens, volum og tidspunkt for salg i tidligere perioder, årsakene til slik salg og forventninger til fremtidig salgsaktivitet. Informasjonen om salgsaktivitet vurderes imidlertid ikke isolert, men som en del av en samlet vurdering av hvordan foretakets uttalte mål for styring av de finansielle eiendelene oppnås og hvordan kontantstrømmer realiseres.

Vurdering av forretningsmodell er basert på rimelige forventede scenarier uten hensyn til "worst case" eller "stress case" scenarier. Dersom kontantstrømmer etter førstegangsinnregning realiseres på en måte som er forskjellig fra foretakets opprinnelige forventninger, endres ikke klassifiseringen av de resterende finansielle eiendelene i den aktuelle forretningsmodellen, men en inkorporerer slik informasjon ved vurdering av nye ustedte eller nyanskaffede finansielle eiendeler fremover.

Kontantstrømskriteriet

I denne vurderingen defineres hovedstol som virkelig verdi av den finansielle eiendelen ved første gangs innregning. "Rente" er definert som vederlag for tidsverdien av penger og for kredittrisiko knyttet til utestående hovedstol i en bestemt tidsperiode og for andre grunnleggende utlansrisikoer og kostnader (f.eks. Likviditetsrisiko og administrasjonskostnader), samt fortjenestemargin.

Ved vurderingen av om kontraktsmessige pengestrømmer utelukkende er utbetaling av avdrag og renter på utestående hovedstol, vurderer KLP Boligkreditt kontraktsbetingelsene i instrumentet. Dette inkluderer å vurdere om den finansielle eiendelen inneholder en kontraktsklausul som kan endre tidspunktet eller størrelsen av kontraktsmessige kontantstrømmer slik at den ikke vil oppfylle denne betingelsen. Ved vurderingen vurderer foretaket:

- Betingede hendelser som ville endre beløp og tidspunkt for kontantstrømmer;
- Innflytelse funksjoner;
- Forskuddsbetaling og utvidelsesvilkår
- Vilkår som begrenser foretakets krav på kontantstrømmer fra spesifiserte eiendeler (f.eks. «nonrecourse asset arrangements»)
- Vilkår som endrer vurdering av tidsverdien av penger - f.eks. periodisk tilbakestilling av renter.

Alle andre finansielle eiendeler måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, dette innebærer:

- Eiendeler med kontraktsmessige kontantstrømmer som ikke oppfylles kontantstrømkriteriet; eller / og
- Eiendeler som holdes i en annen forretningsmodell enn holdt for å inndrive kontraktsmessige kontantstrømmer; eller
- Eiendeler utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»).

KLP Boligkreditt kan utpeke et gjeldsinstrument som oppfylles kriteriene for å måles til amortisert kost til virkelig verdi over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer inkonsistens i måling («accounting mismatch»). Denne opsjonen er også gjeldene under IAS 39.

Nedskrivingsmodell

Nedskrivingsmodell for tap på utlån og fordringer bygger på forventede kreditt tap. Nedskrivingsmodellen definerer

mislighold som "en betaling som er mer enn 90 dager over forfall, eller en konto som er sammenhengende overtrukket i minimum 90 dager (minimumsbeløp 500 kr)". Hvordan nedskrivningstapet skal måles, fastsettes for hvert enkelt stadium og modellen benytter effektiv rente-metoden. En forenklet tilnærming er tillatt for finansielle eiendeler som ikke har en vesentlig finansieringskomponent (f.eks kundefordringer). Ved førstegangsinnregning, og i tilfeller hvor kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for kreditttap som ventes å oppstå de neste 12 måneder (trinn 1). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kreditttap over eiendelens forventede levetid (trinn 2). Dersom det inntreffer en taphendelse, foretas det nedskrivning som tilsvarer forventet tap på engasjementet over hele levetiden (trinn 3).

I foretaket er vurderingen av hva som anses å være en vesentlig endring i kredittrisiko for boliglån basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer og "backstops".

For produkter hvor foretaket ikke har utviklet egne PD- og LGD-modeller (Loss Given Default) benyttes forenklet tapsgradmetode. Her vil endring i risikoklasse på minst én karakterer fra førstegangs innregning til rapporteringstidspunktet anses som en vesentlig økning i kredittrisiko.

Finansielle eiendeler

– prinsipp gjeldende før 1. januar 2018

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende kategorier:

Finansielle eiendeler:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.
- Utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Innenfor denne kategorien kan tilordningen være pliktig eller bestemt (utpekt) regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. I den første kategorien inngår KLP Boligkredits finansielle derivater med mindre de er en del av en sikring. Den andre kategorien omfatter finansielle eiendeler som er utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»).

Utlån og fordringer regnskapsført til amortisert kost

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. Kategorien omfatter utlån og fordringer samt obligasjoner som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Nedskrivingsmodell for eiendeler som vurderes til amortisert kost

Dersom det foreligger objektive bevis for verdiforringelse skal det foretas nedskrivning. Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente).

Tapsvurdering og tapsnedskrivning foretas kvartalsvis på individuelle utlån, hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Utlån vurderes også gruppevis. Dersom det foreligger objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall skal det foretas en nedskrivning. Ned-

skrivningen reverseres dersom det etter nedskrivningstidspunktet inntreffer hendelser som reduserer tapet.

Finansielle forpliktelser

Etter både IAS 39 og IFRS 9 blir finansielle forpliktelser klassifisert som senere målt til amortisert kost, bortsett fra:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet: Denne klassifiseringen gjelder derivater og finansielle forpliktelser utpekt som sådan ved første innregning. Foretaket har utpekt visse forpliktelser som virkelig verdi over resultatet, fordi det reduserer eller eliminerer inkonsistens i måling («accounting mismatch»)
- Finansielle garantier og lånetilsagn

Andre finansielle forpliktelser regnskapsført til amortisert kost: Kategorien omfatter andre finansielle forpliktelser, som ikke er bestemt som forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Presentasjon, klassifisering og måling i balanse og resultatregnskap

Tabellen under viser og sammenligner presentasjon, klassifisering og etterfølgende måling per balansepost etter IAS 39 (før 1 januar 2018) og etter IFRS 9 (etter 1 januar 2018):

FINANSIELLE INSTRUMENTER	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	Amortisert kost
Utlån til og fordringer på kunder	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	Amortisert kost
Rentebærende verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet (FVO)	Virkelig verdi over resultatet
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	Amortisert kost

Som det fremgår av tabellen, er det ingen vesentlige endringer i presentasjon, klassifisering og måling av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser.

2.4.3 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliknelsen samtidig. Dette gjelder både for perioder før og etter 1. januar 2018.

2.4.4 Modifikasjon

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanse-

førte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige

effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og nedskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

2.5 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter er definert som fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid.

Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til kjøp og salg av verdipapirer i forvaltningen av verdipapirporteføljene.

Kontantstrømoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.6 FINANSIELL GJELD

Foretakets finansielle gjeld består av gjeld til kredittinstitusjoner og utstedte obligasjoner med fortrinnsrett.

2.6.1 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til markedsverdi ved anskaffelse. Ved påfølgende måling regnskapsføres som hovedregel gjelden til amortisert kost etter den effektive rentemetode.

Rentekostnadene inngår i amortiseringen i linjen ”Rentekostnader og lignende kostnader, amortisert kost” i resultatregnskapet.

2.6.2 Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonene vurdert til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i linjen

”Rentekostnader og lignende kostnader, amortisert kost” i resultatregnskapet. For obligasjoner med fast rente benyttes reglene om virkelig verdisikring i den grad de er sikret mot endring i rentenivået.

2.7 EGENKAPITAL

Egenkapitalen i foretaket består av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.

2.7.1 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital.

2.7.2 Opptjent egenkapital

Opptjente egenkapital består av annen egenkapital. Almennelike selskapsrettslige regler gjelder for eventuell fordeling eller bruk av opptjent egenkapital.

2.8 REGNSKAPSFØRING AV INNTEKTER

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter.

2.8.1 Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost og inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette gjelder med unntak for:

- Kjøpte eller kredittforringede finansielle eiendeler. For disse eiendelene skal foretaket/konsernet anvende den kredittjusterte effektive renten på den finansielle eiendelens amortiserte kost fra førstegangsinregningen
- Finansielle eiendeler som ikke er kjøpte eller opprettede kreditt-

forringende finansielle eiendeler, men som senere er blitt det. Her anvendes den effektive renten på den finansielle eiendelens amortiserte kost i etterfølgende rapporteringsperioder

For rentebærende finansielle investeringer og derivater som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som ”Renteinntekter og lignende inntekter, virkelig verdi”, mens øvrige verdiendringer klassifiseres som ”Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter”.

2.9 SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra skatt som gjelder poster som er ført i utvidet resultat. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at foretaket i fremtiden vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Foretaket er en del av et finanskonsern og et skattekonsern. Eventuelle skattemessige overskudd kan, med unntak for de begrensninger som er gjort gjeldende gjennom finansieringsvirksomhetsloven, avgis i sin helhet til morforetak og datterforetak som konsernbidrag med skattemessig effekt.

Foretaket utbetaler ingen ytelser til ansatte, og omfattes ikke av reglene om finansskatt. Foretakets nominelle skattesats i 2018 utgjør 23 prosent, mens utsatt skatt er beregnet med 22 prosent ettersom skattesatsen settes ned med ett prosentpoeng i 2019.

NOTE 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Foretaket utarbeider regnskapsestimater og gjør skjønnsmessige vurderinger basert på historisk erfaring, antagelser om fremtiden og andre faktorer. Regnskapsestimaterne evalueres løpende og kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat som foreligger på tidspunkt for regnskapsavleggelse.

Foretakets balanse består i all hovedsak av utlån sikret med pant i bolig, adkomst-dokument til bolig eller borettslagsandel (bolighypoteklån) eller annen fast eiendom (eiendomshypoteklån) og innlån som er tatt opp ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Disse postene er regnskapsmessig vurdert til amortisert kost.

Finansielle instrumenter blir vurdert for nedskrivning for forventet tap. Metoden for måling av nedskrivning for forventet

tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, er nedskrivningene basert på 12 måneders forventet tap (trinn 1). Dersom kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning, men ikke objektivt bevis for verdifall, er nedskrivningene basert på forventet tap over levetid (trinn 2). Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall, skal det avsettes for forventet tap over levetiden (trinn 3).

I foretaket er vurderingen av hva som anses å være en betydelig endring i kredittrisiko for boliglån basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer og "backstops". Den viktigste driveren for betydelig endring

i kredittrisiko for boliglån i konsernet er endring i sannsynlighet for mislighold (PD) fra første gangs innregning og til rapporteringstidspunktet. En relativ endring i PD på mer enn 2,5 anses som en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i PD være minimum 0,6 prosentpoeng for at endringen skal vurderes som vesentlig.

For produkter hvor foretaket ikke har utviklet egne PD- og LGD-modeller (Loss Given Default) benyttes forenklet tapsgradmetode. Her vil endring i risikoklasse på minst én karakterer fra første gangs innregning til rapporteringstidspunktet anses som en vesentlig økning i kredittrisiko.

For mer informasjon om foretakets beregning av tap, henvises det til note 15.

NOTE 4 Segmentinformasjon

KLP Boligkreditt har ingen oppdeling av inntektene på produkter eller tjenester. Foretaket har kun segmentet person-

marked, og tilbyr kun utlån som er sikret med pant i eiendom til sine kunder. Foretaket har bare norske kunder. Fore-

taket har ingen ekstern kunde som utgjør mer enn 10% av foretakets samlede driftsinntekter.

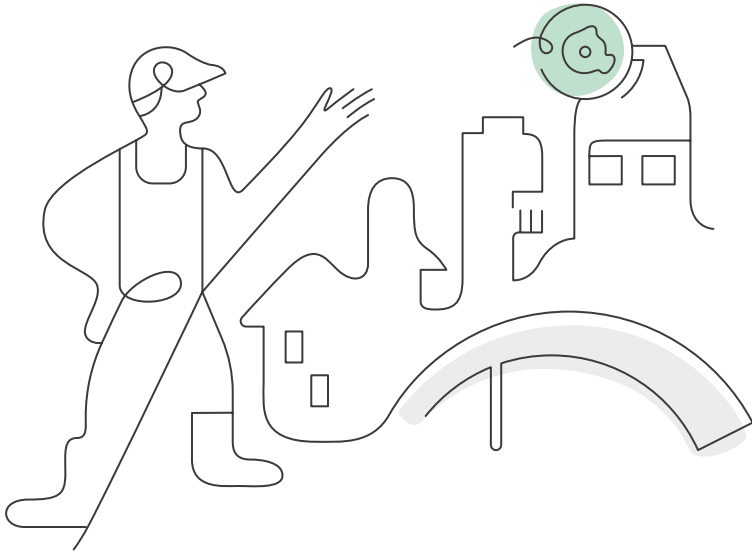
NOTE 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Netto gevinst/(tap) på rentebærende verdipapirer	-466	177
Netto gevinst/(tap) finansielle derivater og tilbakekjøp av egen gjeld	-471	-29
Sum netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	-937	148

NOTE 6 Kategorier av finansielle eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2018	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET		
Rentebærende verdipapirer	288 357	288 357
Sum finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	288 357	288 357
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST		
Fordring på kredittinstitusjoner	148 414	148 414
Utlån og fordringer på kunder	7 227 991	7 227 991
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	7 376 405	7 376 405
SUM FINANSIELLE EIENDELER	7 664 762	7 664 762
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST		
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 036 913	1 036 913
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	6 116 113	6 141 701
Sum finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	7 153 026	7 178 614
SUM FINANSIELLE FORPLIKTELSE	7 153 026	7 178 614

TUSEN KRONER	31.12.2017	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI		
Rentebærende verdipapirer	5 020	5 020
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	5 020	5 020
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	123 488
Utlån til personkunder	5 057 203	5 057 203
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	5 180 691	5 180 691
SUM FINANSIELLE EIENDELER	5 185 711	5 185 711
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST		
Gjeld til kredittinstitusjoner	500 345	500 345
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	4 298 444	4 328 684
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	4 798 789	4 829 029
SUM FINANSIELLE FORPLIKTELSE	4 798 789	4 829 029

NOTE 6 Kategorier av finansielle eiendeler - forts.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskaps-spesifikk informasjon.

DE ULIKE FINANSIELLE INSTRUMENTER PRISES DERMED PÅ FØLGENDE MÅTE:

Rentebærende verdipapirer - stat

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Bloomberg som kilde. Det er Oslo Børs som leverer prisen (via

Bloomberg). Kursene sammenlignes med kursene fra Reuters for å avdekke eventuelle feil.

Rentebærende verdipapirer – annet enn stat

Andre norske rentepapirer prises hovedsakelig ved bruk av kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Teoretisk pris baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkupongkurve. Nullkupongkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskaps-spesifikke kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital. For selskaper hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benytter vi spreadkurver fra 3 norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt.

Virkelig verdi av utlån til personkunder

Virkelig verdi av utlån og innskudd uten rentebinding anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markeds-

renten. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balanse-dagen. Dette verdsettes i nivå 2 i verdsettelseshierarkiet, jfr. note 7.

Virkelig verdi av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Alle fordringer på kredittinstitusjoner (bankinnskudd) er til flytende rente. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten. Dette verdsettes i nivå 2 i verdsettelseshierarkiet, jfr. note 7.

Virkelig verdi av gjeld til kredittinstitusjoner

Disse transaksjonene verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspreadjusteringer innhentet i markedet. Dette verdsettes i nivå 2 i verdsettelseshierarkiet, jfr. note 7.

Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data. Dette verdsettes i nivå 2 i verdsettelseshierarkiet, jfr. note 7.

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki

31.12.2018 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Rentebærende verdipapirer	1 997	286 360	0	288 357
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	1 997	286 360	0	288 357

31.12.2017 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Rentebærende verdipapirer	1 999	3 021	0	5 020
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	1 999	3 021	0	5 020

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på arm-lengdes avstand.

NIVÅ 1

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

NIVÅ 2

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

NIVÅ 3

Instrumenter på nivå 3 innehar ikke observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt.

I note 6 opplyses det om virkelig verdi av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som er regnskapsført til amortisert kost. Finansielle eiendeler målt til amortisert kost omfatter utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, norske kommuner og personkunder. Den oppgitte virkelig verdi for disse eiendelene er fastsatt etter metoder som faller inn under nivå 2.

Finansielle forpliktelser regnskapsført til amortisert kost består av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og innskudd fra kunder. Den oppgitte virkelig verdi for disse forpliktelsene er fastsatt etter metoder som faller inn under nivå 2.

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og nivå 2.

NOTE 8 Rentebærende verdipapirer

TUSEN KRONER				31.12.2018
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Stats- og trygdeforvaltningen	1 997	-1	0	1 997
Kredittforetak	286 058	-475	777	286 360
Sum rentebærende verdipapirer	288 055	-475	777	288 357

Effektiv rente: 1,35%

TUSEN KRONER				31.12.2017
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Stats- og trygdeforvaltningen	1 994	5	0	1 999
Kredittforetak	3 017	0	4	3 021
Sum rentebærende verdipapirer	5 011	5	4	5 020

Effektiv rente: 0,80%

Effektiv rente er beregnet som en yield-to-maturity, det vil si at det er det konstante rentenivået man kan diskontere alle de framtidige kontantstrømmene på verdipapirene på for å få verdipapirenes samlede markedsverdi.

NOTE 9 Netto renteinntekter

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Renteinntekter av utlån til kunder, amortisert kost	148 839	111 575
Renteinntekter av utlån til kredittinstitusjoner, amortisert kost	1 504	1 439
Renteinntekter av obligasjoner og sertifikater, virkelig verdi	1 168	351
Sum renteinntekter	151 510	113 366
Rentekostnader på lån til KLP Banken AS, amortisert kost	-10 471	-5 431
Rentekostnader på utstedte verdipapirer, amortisert kost	-86 414	-61 483
Sum rentekostnader	-96 885	-66 915
Netto renteinntekter	54 625	46 451

NOTE 10 Utlån og fordringer

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER		
Bankinnskudd	148 414	123 488
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	148 414	123 488
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER		
Hovedstol på utlån til kunder	7 219 291	5 049 999
Nedskrivninger trinn 1 og 2	-7	0
Over-/underkurs	979	1 458
Påløpte renter	7 729	5 746
Utlån til og fordringer på kunder	7 227 991	5 057 203

NOTE 11 Finansiell risikostyring

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN
KLP Boligkreditt AS er et heleiet datterselskap av KLP Banken AS. Styret har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret har vedtatt risikoretningslinjer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen, samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsip-

per, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. Retningslinjene angir hvilke avdelinger som er ansvarlig for håndtering av de ulike risikoene og omhandler også etablering av en egen risikostyringsfunksjon. Formålet med risikostyringsfunksjonen er blant annet å kontrollere at retningslinjene for risikostyring blir fulgt. Denne funksjo-

nen utføres av avdeling for risikostyring og compliance, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret, samt rapportere ved eventuelle brudd på retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til selskapets risikostyring. Ansvaret for den operative styringen av selskapets likviditetsrisiko og renterisiko tilligger finansavdelingen.

NOTE 12 Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

KLP Boligkreditt AS yter lån til personkunder med pant i fast eiendom. Hovedkundegruppen er medlemmene i KLP, som utgjør ca 86% av utlånsvolumet i KLP Boligkreditt AS.

12.1 KONTROLL OG BEGRENSNING AV KREDITTRISIKO

Styret har vedtatt en retningslinje for kredittrisiko som inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at banken skal ha en lav kredittrisikoprofil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av selskapets utlånsvirksomhet. Retningslinje for kredittrisiko inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering.

I KLP Boligkreditt er det kun lån med pant i boligeiendom innenfor 75 prosent av panteobjektets markedsverdi i porteføljen. I lånesaksbehandlingen vurderes låntagers betjenings-eve og panteobjektets verdi, og lån ytes kun innenfor fastsatte rammer og fullmakter.

Markedsverdien på panteobjektene oppdateres kvartalsvis med markedsverdi fra Eiendomsverdi AS.

NOTE 12 Kredittisiko forts.

12.2 LÅN ETTER SIKKERHET/EKSPONERING (HOVEDSTOL)

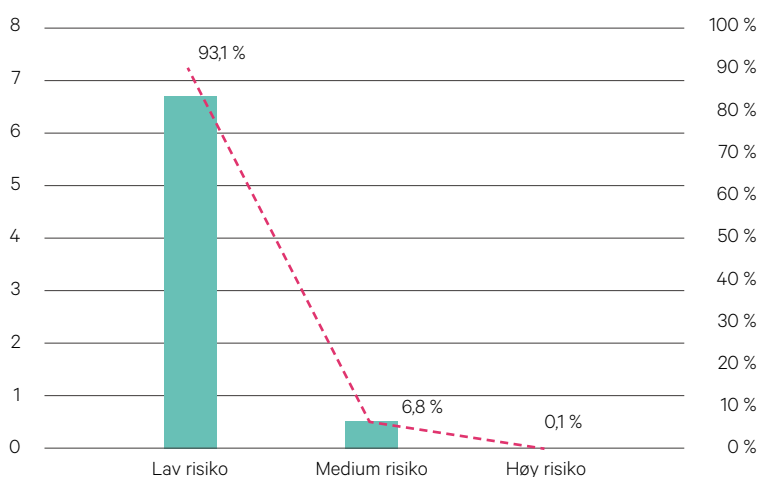
TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
LÅN ETTER TYPE SIKKERHET/EKSPONERING (HOVEDSTOL)		
Utlån til privatmarkedet med pant i bolig	7 219 291	5 049 999
Sum	7 219 291	5 049 999
Beløp som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedato	6 933 533	4 840 506

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
FORDELING BELÅNINGSGRAD (HOVEDSTOL)		
Belåningsgrad inntil 50 prosent	3 472 326	2 827 682
Belåningsgrad fra 51 til 60 prosent	1 734 889	1 196 373
Belåningsgrad fra 61 til 75 prosent	1 929 046	1 025 688
Belåningsgrad over 75 prosent	83 030	257
Sum	7 219 291	5 049 999

KLP Boligkreditt AS benytter et risikoklassifiseringssystem til å risikoklassifisere personkunder med lån eller kreditter. Kundene blir klassifisert fra A til K, hvor A indikerer svært lav risiko, mens K er kunder som har påført banken tap. Nedenfor vises en fordeling hvor volum av utlån er fordelt på lav, middels og høy risiko, hvor lav risiko er definert som utlån til kunder med A- eller B-klassifisering, middels risiko er definert som utlån til kunder med C- eller D-klassifisering, og høy risiko definert som utlån til kunder med E- til K-klassifisering.

RISIKOFORDELING BOLIGLÅN I KLP BOLIGKREDITT AS

NOK MRD.

NOTE 12 Kreditrisiko forts.

Tabellen nedenfor viser sum balanseført verdi for de ulike risikoklassene og per trinn i nedskrivningsmodellen. Trinn 1 er alle friske lån, som skal nedskrives med beregnet tap for 12 måneder. Trinn 2 indikerer at engasjementet har vesentlig økt kreditt-risiko siden første gangs innregning på balansen, og betyr at lånet skal nedskrives med beregnet tap over hele løpetiden. Trinn 3 er alle lån med individuell tapsnedskrivning, og skal nedskrives med beregnet tap over hele løpetiden.

DEBITORKATEGORIER	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum UB balanseført verdi
Lav risiko - risikoklasse A	6 892 510	1 844	-	6 894 354
Lav risiko - risikoklasse B	283 830	5 427	-	289 257
Medium risiko - risikoklasse C	34 440	2 207	-	36 647
Medium risiko - risikoklasse D	352	2 560	-	2 912
Høy risiko - risikoklasse E	-	3 849	-	3 849
Høy risiko - risikoklasse F	-	-	-	-
Høy risiko - risikoklasse K	-	-	-	-
Engasjementer uten risikoklasse (nye kunder)	-	-	-	-
Sum UB balanseført verdi	7 211 133	15 887	-	7 227 020

Selskapet investerer også i verdipapirer utstedt av stat, kommuner og fylkeskommuner, og vil videre ha kredittrisiko-eksponering i form av såkalt "fyllingssikkerhet". Fyllingssikkerheten kan utgjøre inntil 20 prosent av sikkerhetsmassen. Fyllingssikkerheten kan etter selskapets interne retningslinjer være i form av innskudd i banker som tilfredsstillers minstekrav til rating samt obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av norske kredittforetak.

KREDITTKVALITET VERDIPAPIRER, BANKINNSKUDD OG DERIVATER**Verdipapirer med ekstern kredittvurdering (Moody's)**

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
AAA	288 357	5 020

Innskudd i banker fordelt på ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Aa1-Aa3	45 185	51 021
A1-A3	103 229	72 467
Baa1	-	-
Sum	148 414	123 488

Selskapet vil også kunne være eksponert mot kredittrisiko som følge av inngåtte derivatavtaler. Formålet med slike avtaler er å redusere risikoer som oppstår som følge av selskapets inn- og utlånsaktiviteter. Selskapets interne retningslinjer stiller krav til kredittverdigheten til derivatmotpartene. KLP Boligkreditt AS hadde per 31.12.2018 ingen derivatavtaler med noen motparter.

NOTE 12 Kredittrisiko - forts.

12.3 MAKSIMAL EKSPONERING MOT KREDITTRISIKO

KLP Boligkreditt AS måler maksimumseksponering som hovedstol og påløpt rente. Det utveksles ikke kontant- eller verdipapirsikkerhet eller utføres andre kredittforbedringer. Tabellen under viser maksimumseksponeringen for KLP Boligkreditt AS.

Maksimal eksponering mot kredittrisiko

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	148 414	123 488
Utlån til og fordringer på kunder	7 227 020	5 055 745
Rentebærende verdipapirer	288 357	5 020
Finansielle derivater	-	-
Tapsnedskrivninger trinn 1 og 2	7	N/A
SUM	7 663 797	5 184 253

12.4 UTLÅN SOM ER FORFALT ELLER NEDSKREVET

Selskapet har ikke påløpte tap på utlån. Selskapet anser alle fordringer som tilfredsstillende sikret. Utlånene er pantsikrede lån innenfor 75 prosent av markedsverdi, og eventuelle tap vil først oppstå når panteobjektets realisasjonsverdi blir mindre enn lånets restgjeld.

Utlån som er forfalt eller nedskrevet

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Hovedstol på lån med betalinger med 7-30 dagers mislighold	68 181	50 962
Hovedstol på lån med betalinger med 31-90 dagers mislighold	0	0
Hovedstol på lån med betalinger med mer enn 90 dagers mislighold	0	0
Sum lån som er forfalt	68 181	50 962
Relevant sikkerhet eller garantier	68 181	50 962
Utlån som er nedskrevet	-	-

12.5 KONSENTRASJON AV KREDITTRISIKO

Selskapets utlån er i sin helhet knyttet til finansiering av fast eiendom med sikkerhet innenfor 75 % av boligens verdi. Alle låntagerne er norske og pantsikkerheten er i norske boliger. Selskapet har altså en konsentrasjonsrisiko hvor det er eksponert mot et generelt verdifall i det norske boligmarkedet.

Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer. KLP Boligkreditt AS største eksponering per 31. desember 2018 var på omlag 0,1 % av selskapets totale utlån.

NOTE 13 Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av selskapets egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for selskapets eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert idet dette faller inn under begrepet kredittrisiko.

KLP Boligkreditt AS er eksponert mot markedsrisiko som følge av selskapets inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av selskapets likviditet. Eksponeringen er imidlertid begrenset til renterisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for selskapets eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Alle innlån er i norske kroner. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

13.1 MÅLING AV MARKEDSRISIKO

Renterisiko måles som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter.

13.2 RENTERISIKO

Retningslinje for markedsrisiko er selskapets overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Retningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at den samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at selskapet ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer selskapet for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko både for den samlede renterisikoen for uendelig tidshorison og for rullerende 12-månedersperioder. Rammene er som et fast kronebeløp, og nivået på rammene skal sikre at den vedtatte lave markedsrisikoprofilen etterleveres. Det

operative ansvaret for styring av selskapets markedsrisiko tilligger KLP Bankens finansavdeling. Avdeling for risikostyring og compliance rapporterer månedlig selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

Renterisiko oppstår fordi rentebindingstiden for eiendeler og gjeld ikke er sammenfallende. Tabellen nedenfor viser reprisingtidspunkt for selskapets rentebærende eiendeler og gjeld, og gapet viser forskjellen mellom eiendeler og gjeld som kan rentereguleres innenfor de gitte tidsintervallene. Utlån med flytende rente og kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner forutsettes å kunne reprises innenfor en horisont på 1 måned. Gjelden er lagt i tidsintervallet der det er avtalt renteregulering.

RENTERISIKO KLP BOLIGKREDITT AS**Reprisingtidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2018**

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	7 219 291	0	7 219 291	0	0	0
Verdipapirer	288 381	182 688	105 693	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	148 414	148 414	0	0	0	0
Sum	7 656 086	331 102	7 324 984	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 108 000	2 500 000	3 608 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	1 036 279	1 036 279	0	0	0	0
Sum	7 144 279	3 536 279	3 608 000	0	0	0
Gap	511 807	-3 205 177	3 716 984	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	511 807	-3 205 177	3 716 984	0	0	0

NOTE 13 Markedsrisiko - forts.

Reprisingtidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2017

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	5 049 999	0	5 049 999	0	0	0
Verdipapirer	5 000	0	5 000	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	123 488	0	0	0	0
Sum	5 178 487	123 488	5 054 999	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 300 000	2 500 000	1 800 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	500 000	500 000	0	0	0	0
Sum	4 800 000	3 000 000	1 800 000	0	0	0
Gap	378 487	-2 876 512	3 254 999	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	378 487	-2 876 512	3 254 999	0	0	0

Selskapets rentefølsomhet per 31. desember 2018 (2017), målt som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter utgjorde 1,2 (1,8) millioner NOK.

NOTE 14 Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

14.1 STYRING AV LIKVIDITETSRISIKO

Styringen av KLP Boligkredits likviditetsrisiko må ses i sammenheng med styringen av likviditetsrisikoen i KLP Banken-konsernet. For konsernet er det

etablert en retningslinje for likviditetsrisiko som inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av likviditetsrisikoen. Retningslinjen slår fast at konsernet skal ha en moderat likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av retningslinjen for likviditetsri-

siko. I tillegg til krav på konsernnivå er det etablert egne spesifikke krav for KLP Boligkredit, herunder krav til stadig positiv kontantstrøm, rammer for refinansieringsbehov og krav til likviditetsreserve og trekkrettighet. Det operative ansvaret for styring av selskapets likviditetsrisiko tilligger bankens finansavdeling. Avdeling for risikostyring og compliance rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

NOTE 14 Likviditetsrisiko - forts.**14.2 FORFALLSANALYSE**

Tabellene nedenfor viser forfallsanalyse av selskapets eiendeler og gjeld inkludert stipulerte renter.

LIKVIDITETSRIKIO KLP BOLIGKREDITT AS**Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2018**

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	9 198 443	0	37 508	76 065	346 690	1 867 733	6 870 446
Verdipapirer	298 179	0	694	2 422	6 563	288 501	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	148 414	0	148 414	0	0	0	0
Sum	9 645 036	0	186 615	78 487	353 253	2 156 234	6 870 446
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 380 013	0	10 657	14 052	480 317	5 874 987	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 066 692	0	1 273	2 514	11 716	1 051 190	0
Sum	7 446 705	0	11 929	16 565	492 033	6 926 177	0
NETTO KONTANTSTRØM	2 198 331	0	174 685	61 922	-138 780	-4 769 943	6 870 446

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2017

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	6 470 076	0	26 557	54 615	247 270	1 333 035	4 808 599
Verdipapirer	5 069	0	0	2 009	26	3 034	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	123 488	0	123 488	0	0	0	0
Sum	6 598 633	0	150 045	56 624	247 296	1 336 069	4 808 599
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 472 168	0	9 059	4 870	41 480	4 416 759	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	508 922	0	649	1 196	5 576	501 501	0
Sum	4 981 090	0	9 708	6 066	47 056	4 918 260	0
NETTO KONTANTSTRØM	1 617 543	0	140 337	50 558	200 240	-3 582 191	4 808 599

Det er gitt et 24 måneders internlån fra KLP Banken AS til KLP Boligkreditt AS på 1 036 millioner kr, som er definert som Gjeld til kredittinstitusjoner. Dette lånet rulleres årlig og rentefikses hver måned.

NOTE 15 Tap på utlån

Den nye regnskapsstandarden IFRS 9 har endret metodikken for avsetninger for tap på finansielle instrumenter i regnskapet. Ved lånets opprinnelse, og hvis kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal lånet tapsnedskrives med forventede tap neste tolv måneder (Steg 1). Dersom kredittrisikoen i lånet har økt vesentlig siden innvilgelse, skal lånet nedskrives med forventede tap gjennom hele lånets løpetid (Steg 2). Denne metodikken erstatter det som tidligere ble behandlet som gruppenedskrivninger. For individuelle nedskrivninger er det ikke store endringer i den nye standarden IFRS 9 sammenlignet med reglene etter den gamle standarden IAS 39. Individuelle tapsnedskrivninger kalles steg 3 og skal nedskrives med forventede tap gjennom hele lånets løpetid, slik som tidligere.

Forventet tap (ECL) beregnes som kundens engasjementsstørrelse (EAD) ganger sannsynlighet for mislighold (PD) ganger tap gitt mislighold (LGD).

I KLP Boligkreditt AS er vurderingene av hva som anses å være en betydelig endring i kredittrisiko for boliglån basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer og "backstops". Den viktigste driveren for betydelig endring i kredittrisiko for boliglån er endring i sannsynlighet for mislighold (PD) fra første gangs innregning og til rapporteringstidspunktet. En relativ endring i 12 mnd. PD på mer enn 2,5 anses som en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i 12 mnd. PD være minimum 0,6 prosentpoeng for at endringen skal vurderes som vesentlig. Engasjementer som er misligholdt i mer enn 30 dager vil automatisk bli plassert i trinn 2, og engasjementer med mislighold over mer enn 90 dager plasseres i trinn 3. Lånene går tilbake til trinn 2 og trinn 1 når kriteriene for betydelig endring i kredittrisiko og mislighold ikke lenger er oppfylt.

Mislighold er definert som antall dager uteblitt betaling fra forfallstidspunktet. Vesentlighetsgrensen er satt som et minimumsbeløp på 500 kr. Et engasjement anses som vesentlig misligholdt dersom et beløp er forfalt med mer enn 90 dager.

OPPFØLGING AV MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Boliglån følges i dag opp av en avdeling i banken som håndterer spesialengasjement ved hjelp av restanselister og oppfølginger i aktivitetssystemet. KLP Banken konsernet benytter i dag egenin-kasso frem til og med rettslig inndrivelse og gjennomføring av salg/tvangssalg. Eventuell restgjeld etter realisering av pant blir oversendt inkassoselskap for videre oppfølging dersom det ikke lykkes å komme frem til en nedbetalingsavtale.

Individuell tapsnedskrivning

Boliglån med mislighold > 90 dager gjennomgås og følges opp jevnlig. I tillegg gjennomgås også engasjementer hvor banken har fått opplysninger om gjeldsforhandlinger eller andre forhold som skulle tilsi økt risiko. Det foretas en tapsvurdering av disse engasjementene. Pantesikkerheten vurderes med bakgrunn i tidligere fastsatt verdi, i tillegg til nye opplysninger om bankens pant i saken, for eksempel fra megler hvis salg/tvangssalg allerede er igangsatt. Dersom realisasjonsverdien viser seg å kunne bli lavere enn engasjementets restgjeld, foretas en tapsnedskrivning av engasjementet.

Engasjementer hvor det er foretatt individuell tapsnedskrivning, følges opp med sikte på å få realisert bankkonsernets pant. Dette kan skje ved avtale om ordinært salg eller at vi følger opp rettslig ved hjelp av tvangssalg. I noen tilfeller kan betalingsavtale for å komme helt a jour være den beste løsningen, hvis kunden har betjeningsevne til dette. I sistnevnte tilfelle vil tapsnedskrivningen bli opprettholdt i minimum 1 år etter at lånet er tilfredsstillende betjent, før engasjementet anses som friskmeldt.

Konstatering av tap

For boliglån/pantelån vil konstatering av tap skje først etter at pantet er realisert og videre rettslig pågang ikke har ført frem, det vil si etter begjæring om utleggsforretning ikke har gitt noe resultat. Saken legges da til overvåk hos inkassoselskap og følges opp rettslig med jevne mellomrom.

BESKRIVELSE AV INPUT, FORUTSETNINGER OG ESTIMERINGS-TEKNIKKER I MODELLEN FOR FORVENTET TAP (ECL-MODELL)

KLP Banken har i forbindelse med overgangen til IFRS 9 og nye metoder for tapsberegning utviklet PD- og LGD-modeller for bankkonsernet boliglånsportefølje. Det er utviklet en PD-modell for nye boliglånskunder og en PD-modell for eksisterende boliglånskunder. Den første modellen benytter data som er tilgjengelig på søknadstidspunktet og er gyldig i 3 måneder etter innvilgelse. Den andre modellen slår inn etter 3 måneder, og benytter seg også av data som avhenger av kundens oppførsel (f.eks. antall overtrekksdager). Forklaringsvariabler i datagrunnlaget er alder, inntekt, antall purringer siste 12 måneder, antall overtrekksdager siste 12 måneder, belåningsgrad, medlåntaker, mislighold siste 12 måneder og produkttype.

Det ble benyttet logistisk regresjon for å lage PD-modellen. Denne metoden regnes som en bransjestandard for PD-modeller, det er enkelt å tolke og analysere output fra modellen og den kan gi høy forklaringsgrad gitt at visse forutsetninger er oppfylt. Metoden gjør det også mulig å kombinere rene kvantitative analyser med ekspertvurderinger, noe som var nyttig da datagrunnlaget var noe begrenset. Det ble gjort en grundig manuell analyse av et forholdsvis lite utvalg av potensielle variabler (grunnet begrenset datagrunnlag) for å komme frem til en optimal kombinasjon av variabler.

Det viktigste måltallet for en PD-modell er modellens diskrimineringssevne, dvs.

NOTE 15 Tap på utlån - forts.

muligheten til å skille dårlige kunder fra gode kunder. Diskrimineringsevnen måles ved hjelp av ROC (Receiver Operating Characteristic), som sier noe om hvor stor andel av prediksjonene som er korrekte. Modellen skal recalibreres en gang per år og da kan koeffisientverdiene bli oppdatert og man tilpasser seg det oppdaterte prediksjonsnivået.

Sannsynlighet for mislighold gjennom levetiden (Lifetime PD) benyttes for alle boliglån i KLP Banken konsernet, unntatt seniorlån. Sannsynlighet for mislighold over levetiden (LTPD) til en kontrakt beregnes basert på aggregerte tall for hele datagrunnlaget for historisk observert misligholdsfrekvens for hvert år i kontraktens levetid og den enkelte kontraktens sannsynlighet for mislighold 12 måneder etter oppstart. Resultatene fra modellutviklingen viser at misligholdsfrekvensen øker noe i år 2 før den deretter synker. Dette er i tråd med forventet resultat, ettersom man regner med at det tar litt tid før et nylig innvilget boliglån havner i problemer, slik at PD i år 2 er høyere enn i år 1. En kunde vil typisk strekke seg langt for å unngå mislighold på boliglånet, og vil typisk gå i mislighold på andre fordringer før han går i mislighold på boliglånet. Reduksjonen i PD etter år 2 kan forklares med en «survivalship effect», dvs. at kontraktene som ikke har mislighold de første 2 årene typisk er av bedre kredittkvalitet, og etter hvert som lånene nedbetales så

blir risikoen lavere. Erfaring fra bransjen er at kontrakter som har eksistert over en viss tid, konvergerer mot en stabil observert misligholdsfrekvens. For bankkonsernets boliglånsportefølje er 3 år satt som parameter for når misligholdsnivået konvergerer mot et langsiktig PD-nivå. Det langsiktige PD-nivået er satt til 0,3 prosent, som tilsvarer gjennomsnittlig PD for de beste kontraktene i porteføljen.

Eksponering ved mislighold (EAD) benyttes for alle boliglån i KLP Banken/konsernet unntatt seniorlån. EAD-modellen har samme datautvalg som LTPD-modellen. Dersom en kontakt misligholdes vil kontraktens saldo på tidspunktet være bankens/konsernets eksponering mot kontrakten (exposure at default). Man kan uttrykke EAD for en kontrakt som en funksjon av sannsynligheten for at kontrakten ikke nedbetales innen tidspunkt t. For nedbetalingslån estimeres EAD på tidspunkt t som kontraktens saldo på tidspunktet i henhold til nedbetalingsplanen multiplisert med sannsynligheten for at kontrakten ikke nedbetales innen tidspunkt t. Sannsynligheten for at en kontrakt avsluttes førtidig innen år t er beregnet som en prosentandel for hvert år frem i tid fra 1 til 7 år.

Tap gitt mislighold (LGD)

En viktig del av beregningen av forventet tap er å se på hvor stor andel av de misligholdte kundene som blir friske.

Banken/konsernet har sett på alle historiske mislighold over 90 dager og videre analysert endelig utfall av disse misligholdene. Resultatene av analysen viser en svært høy friskmeldingsgrad. KLP Banken/konsernet har siden oppstart håndtert mislighold og inkasso internt i banken/konsernet, og har én dedikert medarbeider som jobber med misligholdssakene i banken. Sakene følges tett, og det har vært et begrenset antall mislighold siden bankens oppstart. Analysen viser at banken har hatt minimale tap, og de fleste mislighold har blitt friskmeldt.

Friskmelding er definert som at kontoen er tilbake i løpende status (ikke lenger 90 dager over forfall/90 dager overtrukket over bankens vesentlighetsbeløp), eller at kontoen er avsluttet uten tap (typisk frivillig salg av pant eller refinansiering i annen bank). Ikke friskmeldt defineres som at inndrivelsesprosessen har resultert i at kontoen har et konstatert tap, eller at det er gjort en utleggsforretning mot kunden (tvangssalg av boligen eller inndrivelse av kaushjon. Kunder med status "intet til utlegg" havner også i denne kategorien). Dersom kunden har inngått gjeldsordning defineres dette også som ikke friskmeldt. En siste mulighet er at vi ikke kjenner det endelige utfallet av misligholdet på grunn av kort tidshorison mellom når misligholdstidspunktet og modellerings-tidspunkt. Figuren under illustrerer de ulike utfallene et mislighold kan ha.

NOTE 15 Tap på utlån forts.

Observert friskmeldingsgrad skal beregnes og valideres for hvert nytt år på samme måte som denne er beregnet under modellutviklingen. Dersom observert friskmeldingsgrad avviker med mer enn 10 prosentpoeng fra estimatet som er benyttet i IFRS 9-modellen, skal det gjennomføres en vurdering av om det er nødvendig med tiltak, f.eks. re-estimering av modellen.

Fremadskuende informasjon

Et ledd i vurderingen av fremtidige tap er vurderingen av hvordan fremtiden vil se ut med tanke på de makroøkon-

miske forholdene som påvirker bankenes kredittap, f.eks. rentenivå, boligpriser, arbeidsledighet m.fl. Forventet kredittap (ECL) skal være sannsynlighetsvektet basert på flere scenarier definert av banken. Det skal være ett forventet utfall, ett pessimistisk utfall og ett optimistisk utfall for forventet kredittap, hvor de tre scenarioene skal vektet med en sannsynlighet for at scenarioet inntreffer og en faktor som forventede kredittap i forventet scenario multipliseres med. Denne faktoren vil være større enn 1 for pessimistiske scenarier og mindre enn 1 for optimis-

tiske scenarier. For bankens produkter er det vurdert at det er minst like stor sannsynlighet for et positivt scenario som et negativt scenario. Det forventede scenarioet er vurdert å ha den høyeste sannsynligheten ved utgangen av 2018. Sammenhengen mellom sannsynligheten for hvert scenario baserer seg også på hvor kraftige de skisserte negative og positive utfallene er. KLP Bankens risikoforum vurderer hvert kvartal de tre scenarioene og vektingen av disse med bakgrunn i endringer i makroforhold eller andre forhold som vil kunne påvirke tapsnedskrivningene i banken.

TAPSAVSETNINGER

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap Trinn 1	Levetidsforventet tap – ikke misligholdt Trinn 2	Levetidsforventet tap – misligholdt Trinn 3	Total
TOTALT TAP UTLÅN OG FORDINGER PÅ KUNDER - AMORTISERT KOST				
Avsetning 01.01.2018	0	0	0	0
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	0	0	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	1	0	0	1
Nye tap	6	0	0	6
Fraregnet tap	0	0	0	0
Avsetning 31.12.2018	7	0	0	7
Endring (01.01.2018 - 31.12.2018)	6	0	0	6
BALANSEFØRT VERDI UTLÅN OG FORDINGER PÅ KUNDER - ALLE SEGMENT ER TIL AMORTISERT KOST				
Brutto utlån 01.01.2018	5 049 999	0	0	5 049 999
Overføring til trinn 1	0	0	0	0
Overføring til trinn 2	-8 494	8 494	0	0
Overføring til trinn 3	0	0	0	0
Netto endring	-202 341	-145	0	-202 486
Nye utlån	3 750 450	7 538	0	3 757 988
Fraregnet utlån	-1 378 481	0	0	-1 378 481
Brutto utlån 31.12.2018	7 211 133	15 887	0	7 227 020

Påløpte renter inngår ikke i balanseført verdi.

NOTE 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.

2018 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2018	Av- drags- plan ¹	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2018	Avdrags- plan ¹
LEDENDE ANSATTE												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	2 002	2,30	A36	1 256	62	227	-	-	-
STYRET												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	11 939	2,30-2,40	A45	4 016	201	1 496	-	-	-
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	-	3 498	163	1 255	5 779	2,30	Fleksilån
Marit Barosen	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingrid Aune	23	-	-	-	-	-	138	-	-	-	-	-
ANSATTE												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	2 002	-	-	-	-	-	-	-	-

2017 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2017	Av- drags- plan ¹	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2017	Avdrags- plan ¹
LEDENDE ANSATTE												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	182	2,35	A31	1 221	28	221	6 176	2,10-2,35	A42/A44
STYRET												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	9 515	2,10	A45	3 900	205	1 457	4 041	2,35	A47
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	-	3 413	167	1 223	5 991	2,10	Fleksilån
Marit Barosen	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingrid Aune	11	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	16	-	-	-	-	-	66	-	-	-	-	-
ANSATTE												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	182	-	-	-	-	-	6 176	-	-

¹ A=Annuitetslån, siste avdrag.

NOTE 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v. forts.

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et godtgjørelsesutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør mottar ingen godtgjørelse eller pensjonsopptjening fra KLP Boligkreditt AS. Vedkommende mottar alle ytelser fra morselskapet KLP Banken, hvor han er ansatt som avdelingsleder finans. KLP Boligkreditt refunderer den andelen av ytelsene som

kan knyttes til rollen som administrerende direktør. Det foreligger ingen avtale om prestasjonslønn eller særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet. Pensjonsalder er 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av generalforsamlingen. Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mot-

tar ikke honorar for styrevervet. Ytelser utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet. Dette gjelder også eventuelle utlån disse måtte ha i konsernet.

Alle ytelser er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

NOTE 17 Gjeld til kredittinstitusjoner

31.12.2018 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Lån til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.12.2020	600 000	370	600 370
Lån til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.12.2020	130 000	75	130 075
Lån til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.12.2020	203 117	125	203 242
Lån til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.12.2020	103 162	64	103 226
Sum gjeld til kredittinstitusjoner				1 036 279	634	1 036 913
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,40 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

31.12.2017 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Lån til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.03.2019	500 000	345	500 345
Sum gjeld til kredittinstitusjoner				500 000	345	500 345
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,46 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

NOTE 18 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Obligasjoner, nominell verdi	6 908 000	4 300 000
Verdijusteringer	-5 897	-11 071
Påløpte renter	14 010	9 515
Egenbeholdning, nominell verdi	-800 000	0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 116 113	4 298 444
Rente på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, på rapporteringstidspunkt	1,66 %	1,36 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis. Den inkluderer renteswapeffekter og amortiseringskostnader.

TUSEN KRONER	Balanse 31.12.2017	Emittert	Forfall/ innløst tilbakekjøpt	Andre endringer	Balanse 31.12.2018
ENDRING AV GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER					
Obligasjoner, nominell verdi	4 300 000	2 800 000	-192 000	0	6 908 000
Verdijusteringer	-11 071	0	0	5 174	-5 897
Påløpte renter	9 515	0	0	4 495	14 010
Egenbeholdning, nominell verdi	0	0	-800 000	0	-800 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 298 444	2 800 000	-992 000	9 669	6 116 113

NOTE 19 Overpantsettelse

TUSEN KRONER	Virkelig verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2017
SIKKERHETSMASSE		
Utlån til kunder ¹	7 141 124	5 052 728
Fyllingssikkerhet ²	1 178 939	123 488
Sum sikkerhetsmasse	8 320 064	5 176 217
Utestående OMF inkl. egenbeholdning	6 926 430	4 328 684
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad	120,1 %	119,6 %

Det følger av finansforetaksforskriften § 11-7 at det er et krav om overpantsettelse på minst 2 prosent av verdien av de utestående OMF'ene.

¹ Ekskludert boliglån som ikke kvalifiserer til sikkerhetsmasse.

² Fyllingssikkerhet inkluderer utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og obligasjoner og sertifikater. Likvide eiendeler som benyttes i likviditetsreserven for LCR er ikke inkludert i fyllingssikkerheten.

NOTE 20 Kapitaldekning

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017	
Aksjekapital og overkurs	490 463	370 463	
Annen egenkapital	17 567	11 097	
Sum egenkapital	508 030	381 560	
Verdijustering som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-288	-5	
Utsatt skattefordel	-1 874	-1 064	
Ren kjernekapital	505 868	380 491	
Tilleggskapital	0	0	
Tilleggskapital	0	0	
Sum tellende ansvarlig kapital	505 868	380 491	
Kapitalkrav	213 593	150 125	
Overskudd av ansvarlig kapital	292 275	230 366	
BEREGNINGSGRUNNLAG KREDITTRISIKO			
Institusjoner	30 162	25 165	
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2 529 797	1 770 021	
Obligasjoner med fortrinnsrett	28 636	302	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko	2 588 595	1 795 488	
Kredittrisiko	207 088	143 639	
Operasjonell risiko	6 505	6 486	
Samlet kapitalkrav eiendeler	213 593	150 125	
Ren kjernekapitaldekning prosent	18,9 %	20,3 %	
Tilleggskapital prosent	0,0 %	0,0 %	
Kapitaldekning prosent	18,9 %	20,3 %	
Uvektet kjernekapital	6,6 %	7,3 %	
KAPITALKRAV PR 31.12.2018			
	Kjernekapital	Tilleggskapital	Ansvarlig kapital
Minstekrav uten buffere	4,5 %	3,5 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	0,0 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	0,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	2,0 %	0,0 %	2,0 %
Gjeldende kapitalkrav inkl. buffere	12,0 %	3,5 %	15,5 %
Kapitalkrav uvektet kjernekapital	3,0 %	0,0 %	3,0 %

NOTE 21 Skatt

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Regnskapsmessig resultat før skatt	8 513	13 509
Tilbakeføring av verdiendring finansielle eiendeler	481	35
Endring i forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	3 410	2 574
Skattemessig resultat	12 404	16 117
UTSATT SKATTEFORDEL KNYTTET TIL		
Finansielle instrumenter	-105	0
Amortisering overkurs innlån	-1 770	-1 065
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-1 874	-1 065
UTSATT SKATT KNYTTET TIL		
Finansielle instrumenter	0	1
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	0	1
Balansført utsatt skatt/skattefordel	-1 874	-1 064
OPPSUMMERING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultatført endring av utsatt skatt	-810	-580
Resultatført skatt på konsernbidrag	2 853	3 868
Sum skattekostnad	2 043	3 288
Effektiv skatteprosent	24,0 %	24,3 %
AVSTEMMING AV SKATTEPROSENT		
Regnskapsmessig resultat før skatt	8 513	13 509
Skattekostnad, nominell skattesats	1 958	3 242
Skattekostnad, effektiv skattesats	2 043	3 288
Forskjell mellom nominell og effektiv skattesats	-85	-46
Endring i utsatt skatt pga endret skattesats	-85	-46
Total	-85	-46

NOTE 22 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Mellomværende foretak i samme konsern	5 089	2 956
Kreditorer	29	0
Betalbar skattegjeld	2 853	3 868
Sum annen gjeld	7 971	6 824
Merverdiavgift	0	223
Avsatte kostnader	0	309
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	0	532

NOTE 23 Antall årsverk og ansatte

KLP Boligkreditt AS har 1 ansatt, som ikke mottar lønn eller annen form for godtgjørelse fra foretaket.
KLP Boligkreditt AS kjøper personaltjenester fra andre foretak i KLP-konsernet.

NOTE 24 Transaksjoner med nærstående parter

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
RESULTATPOSTER		
KLP Banken AS, renter på innlån	-10 471	-5 431
KLP Banken AS, administrative tjenester (selvkost)	-43 084	-31 178
KLP Kapitalforvaltning AS, honorar verdipapirforvaltning	-40	-31
KLP Konsernselskaper, subsidiert rente ansattlån	1 413	1 437
Sum resultatposter	-52 182	-35 173

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
BALANSEPOSTER		
KLP Banken AS, gjeld til kredittinstitusjoner	-1 036 913	-500 345
KLP Banken AS, avregning lån	2 166	538
Netto mellomværende til:		
KLP Banken AS	-5 089	-2 956
KLP konsernselskaper, netto øvrige mellomværende	225	392
KLP Banken AS, kjøp av utlån i perioden	4 871 955	2 207 037
Sum balanseposter	3 832 345	1 704 667

Det er ingen direkte lønnskostnader i KLP Boligkreditt AS. Personalkostnader (administrative tjenester) blir fordelt fra KLP Banken AS.

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av foretakets andel av fellesfunksjoner, som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk. Alle mellomværende blir gjort opp fortløpende.

NOTE 25 Honorar til revisor

TUSEN KRONER	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Ordinær revisjon	188	148
Attestasjonstjenester	159	94
Andre tjenester utenfor revisjonen	6	0
Sum honorar til revisor	353	242

Revisjonshonoraret periodiseres ikke, men kostnadsføres i henhold til mottatt faktura. Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

NOTE 26 Andre eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Mellomregning konsernforetak	2 391	930
Sum andre eiendeler	2 391	930

NOTE 27 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

TUSEN KRONER	31.12.2018	31.12.2017
Bankinnskudd drift	140 521	116 006
Kontantbeholdning	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter (likviditetsbeholdning)	140 521	116 006
Bankinnskudd til bruk for kjøp og salg i verdipapirvirksomheten	7 893	7 483
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	148 414	123 488

Til generalforsamlingen i KLP Boligkreditt AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert KLP Boligkreditt AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvise bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i kredittforetaket har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har ledet til nye fokusområder. *Utlån til kunder og IT-systemer som underbygger finansiell rapportering* er områder som har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært viktige fokusområder i vår revisjon også i 2018.

Sentrale forhold ved revisjonen	Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen
---------------------------------	---

Utlån til kunder

Kredittforetaket har utlån på kr 7,2 mrd til privatpersoner med pant i fast eiendom og har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett. Det er etablert rutiner og prosesser for å sikre at virksomheten overholder de kravene som stilles til sikkerhetsmasse med pant i fast eiendom som stilles når det er utstedt obligasjoner med fortrinnsrett.

Kravene er at sikkerhetsmassens verdi til enhver tid skal utgjøre minst 102 prosent av verdien av obligasjonene med fortrinnsrett til dekning i

For å sikre at kravene i forskrift om kredittforetaks obligasjoner er oppfylt ved innvilgelse har kredittforetaket etablert en prosess hvor lånesøknader og dokumentasjon blir gjennomgått. Prosessen omfatter formelle kontroller og arbeidsdeling, som skal sørge for at prosessen er gjennomført før lånet innvilges, eller ved overføring av lånet fra andre konsernselskaper til kredittforetaket.

Vår revisjon ble gjennomført ved at vi innhentet dokumentasjon og undersøkte om prosessen var gjennomført på riktig måte og tidsriktig. Våre undersøkelser omfattet en vurdering av om den

sikkerhetsmassen. For utlån som inngår i sikkerhetsmassen kan belåningsgrad ikke være høyere enn 75 prosent for utlån med pant i bolig og ikke høyere enn 60 prosent for utlån med pant i fritidseiendom.

Kredittforetaket har historisk sett ikke hatt tap på utlån. Fordi kravene og prosessene er av grunnleggende betydning for kredittforetakets drift, historiske lave tap og overholdelse av regelverket, har vi rettet fokus mot dette temaet.

underliggende dokumentasjon kredittforetaket hadde innhentet understøttet de konklusjoner kredittforetaket hadde trukket om kravene i lov og forskrift var oppfylt. De kontrollene vi har gjennomført underbygger at de interne kontroller kredittforetaket har utført er i tråd med kredittforetakets rutiner og at regelverkets krav følges på dette området.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Kredittforetakets finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Kredittforetaket benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vurdert mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon. Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av kredittforetakets IT-systemer som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvise bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn

for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 13. mars 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Erik Andersen

Statsautorisert revisor

KLP BOLIGKREDITT AS

Beddingen 8
7042 Trondheim
Organisasjonsnr.: 912 719 634

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

klpbanken.no

Tlf: 55 54 85 00
klpboligkreditt@klp.no

